

МУЗЕЙ-ПАМ'ЯТНИК У ФАСТОВІ НА МІСЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В ЄДИНІЙ ДЕРЖАВІ

Вже більше двох років у місті Фастові діє досить незвичайний музей, який, скажу без перебільшення, має загальнонаціональне значення. Це – залізничний вагон початку ХХ століття, який і є музеєм, присвяченим визначній події в історії України, а саме її об'єднанню під час буремних подій Української революції. Річ у тім, що договір про злуку Української народної республіки і Західноукраїнської народної республіки було підписано 1 грудня 1918 року саме на станції Фастів у залізничному вагоні. Саме тут зустрілися керівники УНР – В. Винниченко, С. Петлюра, Ф. Швець та П. Андрієвський з такими ж представниками ЗУНР – Л. Цегельським і Д. Левицьким, щоб своїми підписами засвідчити волю українського народу до об'єднання в єдиній соборній державі. Був підписаний так званий "передвступний" договір, що, проте, виявився справжнім документом, якому було надано юридичної сили. У Києві договір був лише ратифікований під час акту Соборності 22 січня 1919 року. А у Станіславі – тодішній столиці ЗУНР ще раніше, 3 січня 1919 р. теж тільки проголосили з'єднання двох українських держав у одну.

Взагалі ж об'єднання Східної і Західної України у 1918 році, яке фактично відбулося на станції Фастів, належить до визначних подій в історії нашої країни. Об'єднаною вона була дуже мало. Точніше періоди об'єднання, яких було кілька, в часі тривали дуже недовго. Періоди ж роз'єднання, що спричинялися дією різних несприятливих, а часом і трагічних для України чинників, були набагато тривалішими. Вперше територія України була об'єднана у складі єдиної держави в кінці XII – на початку XIII ст., коли князі – Роман Мстиславич Галицький, Всеволод Чермний (з чернігівських Ольговичів), Данило Романович Галицький по черзі підпорядковують собі всі або майже всі українські землі. Але монголо-татарське завоювання та наступні, пов'язані з ним події, розірвали територію України на окремі шматки. І знову Східна й Західна Україна об'єдналися лише в 1569 році за Люблінською Унією. Руїна, що настала після Козацької революції у II половині XVII ст., знову призвела до роз'єднання українських земель. І після цього Україна об'єдналася лише 1 грудня 1918 року підписанням договору у Фастові. Аналіз історії України свідчить, що об'єднання її східних і західних регіонів завжди викликало сплеск національної активності і робило нашу країну сильною, виводячи в ряд визначних європейських держав. Роз'єднання ж неминуче вело до її політичного, економічного, культурного й етнічного занепаду. І найгірше, що при цьому сусіди – і зі сходу, і з заходу – використовували українців як "гарматне м'ясо", та ще й підбурюючи одну їх частину проти іншої, що призводило до братовбивчих чвар.

Об'єднанню східного і західного регіонів України присвячений музей-вагон на станції Фастів, що відкрився до 10-ї річниці незалежності України. Створений музей групою ентузіастів-патріотів. Відповідні державні органи чомусь знову стояли фактично осторонь, їх допомога якщо й була, то швидше віртуальна. З тих, хто займався створенням музею, слід назвати В. Бойка, М. Гураля, В. Карпелюка, О. Кабанця і особливо А. Корчака, який керував і керує всією справою. Велику допомогу у цьому їм надали місцеві підприємства, серед яких найбільшою була допомога Фастівського моторвагонного депо, а також інших залізничних підприємств. Залізничники знайшли вагон, що є точною копією того, в якому відбулося підписання договору про об'єднання УНР і ЗУНР та власним коштом відремонтували його. Тепер у музеї розгорнуто експозицію, де відвідувачі можуть ознайомитися з текстом самого договору та іншими важливими документами, побачити фотографії учасників тих вікопомних подій, в тому числі С. Петлюри, В. Винниченка та інших діячів Української революції. Вагон обладнаний таким чином, що відвідувачам демонструють кадри кінохроніки, які відтворюють події грудня 1918 року. Тут також зібрані експонати, що знайомлять відвідувачів взагалі з історією національно-визвольних змагань українського народу в роки революції та другої світової війни: портрети (серед них М. Міхновського, В. та С. Чучупаків, С. Бандери, Я. Стецька, Р. Шухевича та інших), документи, стенди з фотографіями, нагородами, різними військовими відзнаками та ін. У музеї також зібрана бібліотека наукової й художньої літератури, присвяченої національно-визвольним змаганням. Є в музеї-вагоні експонати, що стосуються самого Фастова та його залізничних підприємств на початку ХХ ст. Вони відтворюють, так би мовити, історичне тло, на якому відбулося об'єднання Східної і Західної України.

Ентузіасти, які створили музей, і далі продовжують збирати експонати, поповнювати експозицію та архів. Для відвідувань музей відкритий по п'ятницях (з другої половини дня). Фастівські ентузіасти планують створити пам'ятний знак, або й цілий пам'ятник на честь вікопомної події 1 грудня 1918 року. Відомий скульптор, фастівчанин А. Древецький створив макет пам'ятника. Адже саме такий пам'ятник, а не радянські меморіальні дошки та пам'ятник "вождю світового пролетаріату", що все ще залишаються на своїх місцях, повинен стояти у Фастові – місті, яке відіграло таку важливу роль в нашій національній історії. Але для цього, звичайно, потрібні кошти, яких поки що немає. Проте А. Корчак та інші, віддані цій справі люди, вірять і надіються, що їхній ентузіазм, який уже створив музей-вагон, дістане таки втілення в такому пам'ятникові.

ІНФОРМЕ